

Uitvoeringsprogramma Bestaanszekerheid 2025-2027

Visie sociaal domein Dordrecht 2030

Inleiding

We streven naar een sterk sociaal Dordrecht. In de uitvoering is de visie sociaal domein die door de gemeenteraad op 12 maart 2024 is vastgesteld leidend.¹ De volgende uitgangspunten uit de integrale visie sociaal domein zijn leidend voor dit uitvoeringsprogramma:

- **Bestaanszekerheid is de basis:** Het hebben van ruimte, zowel letterlijk (wonen) als figuurlijk (financieel en mentaal), is een belangrijke voorwaarde om eigen problemen te (h)erkennen, deze te kunnen dragen en hiermee aan de slag te gaan. Bestaanszekerheid is erg belangrijk en vormt de basis waarop gebouwd kan worden.
- **Dordtenaren helpen elkaar zoveel mogelijk:** Door inwoners te stimuleren elkaar te ondersteunen, kunnen we de druk op specialistische hulp verlagen. Vrijwilligers en mantelzorgers spelen hierin een belangrijke rol.
- **Voldoende aanbod aan algemene voorzieningen:** Een breed aanbod van basisvoorzieningen zorgt ervoor dat inwoners met diverse hulpvragen niet direct specialistische hulp nodig hebben.
- **Tijdige toegang tot passende specialistische hulp:** Als basisvoorzieningen niet toereikend zijn, zorgen we voor snelle en adequate specialistische hulp onder het motto: 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig'.
- **Investeren in preventie en vroegsignalering:** We willen zware hulp voorkomen door tijdig in te grijpen en ons te richten op oorzaken zoals armoede en mentale problemen, met behoud van privacy en autonomie.
- **Normaliseren:** Problemen minder medisch benaderen en kijken naar wat inwoners, samen met hun omgeving, zelf kunnen oplossen. Dit vermindert de druk op specialistische hulp.
- **Meer integraliteit:** Hulpverleners bekijken zowel de persoonlijke situatie als de bredere context. Dit leidt tot oplossingen die oorzaken aanpakken en verkort wachtlijsten.
- **Samenwerking met partners:** Een sterk sociaal Dordrecht vereist samenwerking tussen formele en informele partners, met wederzijds vertrouwen en duidelijke afspraken.
- **Differentiatie in uitvoering:** We bieden maatwerk per wijk en buurt en richten ons op moeilijk bereikbare groepen, zoals anderstaligen en laaggeletterden.

Fundamenten bestaanszekerheid

Vanuit dit uitvoeringsplan willen we in lijn met de visie de bestaanszekerheid van inwoners versterken op basis van de volgende vijf fundamenten:

1. Het hebben van voldoende en voorspelbaar inkomen;
2. Het kunnen meedoen in de samenleving;
3. Het hebben van een betaalbare woning;
4. Het hebben van toegang tot hulp en zorg;
5. Het kunnen vertrouwen op de overheid.

Aan deze fundamenten wordt bijgedragen via diverse programma's en projecten die zo dicht mogelijk bij de inwoners worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn (niet uitputtend) het Nationaal Programma Dordt West, programma Samen tegen armoede, Programma Energietransitie en Energiehulp gericht op verduurzaming van woningen en de Regio-Deal Drechtsteden Gorinchem met projecten onder de pijler 'bestaanszekerheid en kansengelijkheid'.

¹ Link: [Gemeenteraad Dordrecht 12 maart 2024 14:00:00, Gemeente Dordrecht](#)

In dit uitvoeringsprogramma brengen we (elementen uit) deze programma's, projecten en aanpakken samen onder de noemer 'Bestaanszekerheid is de basis'. Daarmee ontstaat een samenhangend beeld van de uitvoeringspraktijk binnen de vijf fundamenteën. De focus ligt in onderstaande tabellen vooral op de actualiteit en op (aankomende) acties en ontwikkelingen uit deze programma's, met impact voor en op bestaanszekerheid.

Fundament 1. Het hebben van voldoende en voorspelbaar inkomen

Het rijk bepaalt het wettelijk minimumloon, de hoogte van de bijstand, het fiscale beleid en het toeslagenstelsel. Gemeenten mogen geen inkomenspolitiek voeren. Het hebben van voldoende inkomen is dé verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid. Toch zien we dat veel mensen in onze stad tijdelijk of langdurig te weinig geld hebben om van rond te komen of om goed mee te kunnen doen in de maatschappij. De inzet van het rijk is onvoldoende. Lokaal werken we daarom in het programma Samen tegen armoede met verschillende partners in de stad intensief aan het bieden van laagdrempelige hulp bij geldzorgen, armoede en (beginnende) schulden. Mede door de inzet van de minimaregelingen willen we ervoor zorgen dat iedereen mee kan doen, waarbij we de focus leggen op gelijke kansen voor kinderen.² Het armoedebeleid is daarmee een aanvullend vangnet voor inwoners en gezinnen met een laag inkomen of een bijstandsuitkering.

Het liefst willen we dat alle inwoners duurzaam uit de armoede groeien. Werk is een belangrijke bron van inkomen. Dit kan bereikt worden door (vanuit een uitkering) aan het werk te gaan, meer te gaan werken (onbenut arbeidspotentieel) of door te stijgen in inkomen door promotie of ontwikkeling.

Waar het kan proberen we het ontwikkelen naar werk te stimuleren. Onder andere door vraag en aanbod op de arbeidsmarkt beter op elkaar aan te laten sluiten (Programma Arbeidsmarkt en Menselijk kapitaal). Ook zijn we betrokken bij de [Regiodeal Drechtsteden – Gorinchem](#),³ waarbij met verschillende partijen diverse projecten zijn geïnitieerd onder de regiopijler bestaanszekerheid en kansengelijkheid.

Daarnaast zet de GR Sociaal (Sociale Dienst Drechtsteden) vanuit een door de gemeenteraden vastgesteld regionaal beleidskader in op toeleiding naar werk en participatie (naar vermogen) van inwoners in de bijstand. De GR Sociaal benut daarbij instrumenten als loonkostensubsidie en beschut werk. Waar dit niet haalbaar is of leidt tot een (parttime) baan met een inkomen onder het wettelijk minimum, verstrekt de GR Sociaal een bijstandsuitkering en bijzondere bijstand.⁴

1.1 Armoedebestrijding: het ondersteunen van inwoners in armoede

In de visie zijn binnen het programma Armoede & Schulden voor de komende jaren vier pijlers benoemd die centraal staan in de uitvoering (pagina 27)⁵; inkomensvangnet, optimaliseren, regelingen, voorkomen van problematische schulden, op tijd hulp durven vragen.

² Link: <https://raad.dordrecht.nl/Documenten/Voorstel-vervolg-Samen-tegen-Armoede-3.pdf>

³ 23484 Propositie Regio Deal v3 Drukversie.indd

⁴ link naar regionale visie / vastgesteld document in de gemeenteraad

⁵ Link: [Gemeenteraad Dordrecht 12 maart 2024 14:00:00, Gemeente Dordrecht](#)

	Wat willen we bereiken?	Wat zijn de beoogde resultaten?	Wat gaan we hiervoor doen? (welke activiteiten)	Wat is het tijdspad?
	We willen dat meer Dordtenaren kunnen rondkomen door gebruik te maken van de minimaregeling en.	Het bereik van de minimaregelingen stijgt met 5%. Grotere bekendheid met bestaande regelingen (+5%) en het verlagen van de schroom. De minimaregelingen zijn afgestemd op de landelijke ontwikkelingen (toeslagen, fiscale regelingen) en zijn toereikend voor alle Dordtenaren om rond te kunnen komen (MER). Inzet op de kanttekeningen van de Minima effecten rapportage (MER) 1. Men moet zeer goed met geld kunnen omgaan. 2. Men moet alle inkomensondersteuning aanvragen waar men recht op heeft. 3. Men moet niet of zeer beperkt te maken hebben met persoonlijk onvermijdbare uitgaven.	'Geldpraatje plekken' in de wijken zijn laagdrempelig en helpen bij het aanvragen van landelijke en lokale regelingen. De SDD voert regulier de bestaanszekerheidscheck uit. Hierin is naast het inkomen ook huisvesting, gezondheid en eenzaamheid onderwerp van gesprek. 100% van de inwoners met een participatiewet uitkering krijgt een bestaanszekerheidscheck. Via communicatieaanpak Geldpraatje zetten we in op taboe doorbreken en hulpaanbod zichtbaar maken Samen met het CBS (lokale armoedescan) het bereik van regelingen in beeld krijgen (het gebruik in relatie tot de doelgroep). We laten elke 2 jaar de Minima effectenrapportage uitvoeren door het Nibud om te toetsen of de minimaregelingen in relatie tot de landelijke regelingen toereikend zijn om rond te komen. Inzet van een budgetcoach en trainingen Samen met partners onderzoeken we voortdurend hoe we inwoners kunnen bereiken die (nog) geen gebruik kunnen maken van regelingen.	Tot en met 2026
	We willen dat Dordtenaren minder schulden hebben en tijdig hulp zoeken bij (beginnende) schulden	De gemiddelde schuld bij aanvang van een schuldhulpverleningstraject daalt verder naar € 28.000,- (2023: € 30.240,-) Het percentage contact na een vroegsignaal in Dordrecht is hoger dan het landelijk gemiddelde van 20% in 2024 én neemt toe. De doelgroepen jongeren, werkenden en ouderen worden op maat bereikt	Inzetten op voorlichting rondom life events, zoals de 'ik word 18' campagne en een campagne gericht op 'ik ga met pensioen' Aanpak 'vroeg erop af' (vroegsignalering) doorontwikkelen gericht op verder vergroten bereik (vernieuwde communicatiemiddelen, inzet buiten kantoortijden, e.d.). Er is een aparte preventieve aanpak gericht op jongeren die aansluit op hun leefwereld en uitdagingen. Met de aanpak geldzorgen op de werkvloer zetten we in op het bereiken	Tot en met 2026

			van werkenden. Er zijn financiële spreekuren buiten kantoortijd. Ouderen benaderen we niet alleen digitaal maar ook met brieven of fysiek materiaal.	
	We willen dat meer kinderen mee kunnen doen.	Het bereik van het SMS kinderfonds is ten minste 95%.	Via scholen en sportverenigingen communiceren we actief over de Dordtpas en het SMS kinderfonds. De Dordtpas en het SMS kinderfonds zijn opgenomen in de bestaanszekerheidscheck. Via de Dordtpas worden alle bijzondere acties voor kinderen gecommuniceerd naar alle pashouders.	Tot en met 2026
	We willen meer werkende minima bereiken.	Ten minste 100 Dordtse werkgevers zijn actief bezig met het signaleren van geldzorgen. Het aandeel inwoners met inkomen uit loon of onderneming stijgt in gebruik van de minimaregelingen en schuldhelpverleningstrajecten (is nu nog niet goed meetbaar)	Uitvoering van de aanpak Geldzorgen op de werkvloer Er is een contactpunt voor werkgevers en werknemers zodat zij snel en makkelijk hulp ontvangen	Tot en met 2026
	We willen dat mensen met een laag inkomen de energierekening kunnen betalen	Ondersteuning via energiehulp en gratis witgoed	Uitvoering van het plan van aanpak Energiehulp Dordrecht	Tot en met 2026

1.2 Arbeidsparticipatie: het benutten, vergroten en behouden van arbeidspotentieel

We willen niet alleen dat de Dordtenaren die nu werken, blijven werken, maar ook dat niet-werkende Dordtenaren die een baan zoeken, een baan vinden met toekomstperspectief. Dit doen we lokaal en regionaal via het programma **Arbeidsmarkt en menselijk kapitaal**⁶ waaraan ook projecten uit **Regiodeal Drechtsteden - Gorinchem**⁷ verbonden zijn. Voor inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zetten we in op participatie naar vermogen, het liefst via betaald werk. Tevens wordt via **Glansrijke Toekomst**⁸ een impuls gegeven aan het perspectief van jongeren in de leeftijd van 12 tot 27 jaar.

⁶ link: [Uitvoeringsprogramma-Arbeidsmarkt-menselijk-kapitaal.pdf](#)

⁷ 23484 Propositie Regio Deal v3 Drukversie.indd

⁸ [Glansrijke-toekomst-jeugd-12-27-jr-Maatschappelijke-Businesscase-4.pdf](#)

	Wat willen we bereiken?	Wat zijn de beoogde resultaten?	Wat gaan we hiervoor doen? (welke activiteiten)	Wat is het tijdspad?
	We willen meer inwoners aan het werk helpen en aan het werk houden.	(Onbenut) arbeidspotentieel beter en duurzaam benutten. Vraag naar en aanbod van werk sluiten beter op elkaar aan.	Wijkaanpak gericht op het verbeteren van het toekomstperspectief van inwoners van Dordt-West (via inzet in de wijk van toekomstmakelaar, Workshop, St MBO en andere netwerkpartners, inwoners begeleiden naar o.a. een duurzame plek op arbeidsmarkt), Oost (start november 2024, met focus op jongeren) en Centrum (plan in de maak, met focus op vrouwen met een migratieachtergrond).	2023-2025 In 2025 borgen in werkcentrum
			Wijkaanpak Werken in de energietransitie gericht op verduurzaming van wijken realiseren samen met inwoners uit de wijk.	2024/2025
			Leerpraktijkcentra openen waar inwoners in de wijk naar eigen mogelijkheden kunnen participeren en ontwikkelen naar werk. In het Waterwiel is in 2024 het eerste LPC geopend.	2025
			Scholingsfonds operationeel voor werkenden en niet-werkenden die een stap in of naar een kanssector willen zetten. Dit fonds zal ontsloten worden via het Werkcentrum.	2025-2028
			Werkcentrum Drechtsteden (Regionaal Werkcentrum/RWC), een centraal punt met samenhangende dienstverlening voor werkgevers en inwoners (werkend of werkzoekend) realiseren, vanuit drie sporen: van werk van werk, van school naar werk en van geen werk naar werk.	2025 operationeel
			Diverse activiteiten uit de uitvoeringsagenda arbeidsmarktregio Drechtsteden: - Realiseren ontwikkelpaden voor bevorderen instroom in kansrijke sectoren (primair gericht op kinderopvang, de zorg en energietransitie). - Praktijkleren voor inwoners zonder startkwalificatie resulterend in het verkrijgen van een erkent certificaat. - Samen met stichting MBO ondernemers faciliteren en stimuleren om inclusief te ondernemen. Organiseren van een beroepencarrousel (in combinatie met leerwerktrajecten) voor inwoners, met specifieke aandacht voor statushouders, asielzoekers en Oekraïense ontheemden. Ook het	2025

			ontwikkelen van duale trajecten (werken en inburgeren) voor statushouders en de inzet van een regionaal verbinder statushouders.	
	We willen dat inwoners met een bijstandsuitkering ontwikkelen naar meer zelfredzaamheid en/of (onbetaald) werk.	Inwoners met een bijstandsuitkering ontwikkelen naar meer zelfredzaamheid	Voorstel voor doorontwikkeling participatieplekken op basis van uitgevoerd MKBA-onderzoek (2024).	2025
		Meer inwoners in de bijstand ontwikkelen naar betaald werk of vrijwilligerswerk	Transformatieplan sociale werkvoorziening opstellen gericht op de transformatie van Drechtwerk naar een werk- en ontwikkelbedrijf, met meer variatie in werkvormen en meer aanbod en inzet voor verschillende doelgroepen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarbij ook aandacht voor detachering en plaatsing in een reguliere werksetting (dan s�c de Drechtwerkomgeving).	2025
			Herijking Drechtstedelijke uitvoering participatiewet (in aansluiting op landelijke hervorming participatiewet en veranderde samenstelling van het bijstandsbestand).	2025
			Inzet regionaal verbinder Statushouders met focus op realisatie duale trajecten en daarmee de participatie en inburgering van statushouders bevorderen.	2024-2027

Fundament 2. Het kunnen meedoen in de samenleving

Om te kunnen meedoen in de samenleving zijn (digitale) basisvaardigheden en een goede gezondheid van belang. Kansengelijkheid staat hierbij centraal.

Vanuit de Dordtse Onderwijsvisie⁹ en de visie op het Voortgezet Onderwijs¹⁰ wordt onder andere ingezet op basisvaardigheden, preventie en zorg en brede ontwikkeling van kinderen en jongeren. De visies hebben verbindingen met de Sportvisie 2030¹¹ en de Cultuurnota 2030.¹²

Het Dordts Leerprogramma evalueren en ontwikkelen we door. Ook hier sluit Glansrijke Toekomst¹³ op aan in de verbinding van onderwijs naar arbeidsmarkt.

Via de nota Publieke Gezondheid (Q4 2024) geven we vorm aan het thema gezondheid (zie fundament 4).

⁹ <https://sardes.nl/wp-content/uploads/2022/10/Dordtse-Onderwijsvisie-2020-2030.pdf>

¹⁰ [Dordtse-Onderwijsvisie-2020-2030.pdf](#)

¹¹ <https://raad.dordrecht.nl/Documenten/Sportvisie-2030-niemand-buitenspel-in-Dordrecht-4.pdf>

¹² <https://raad.dordrecht.nl/Documenten/Bijlage-1-Cultuurnota-Dordrecht-2030-6.pdf>

¹³ [Glansrijke-toekomst-jeugd-12-27-jr-Maatschappelijke-Businesscase-4.pdf](#)

	Wat willen we bereiken?	Wat zijn de beoogde resultaten?	Wat gaan we hiervoor doen? (welke activiteiten)	Wat is het tijdspad?
   	We willen kansenongelijkheid zo vroeg mogelijk tegengaan.	Het versterken van educatieve kwaliteit en samenwerking tussen peuteropvang en primair onderwijs.	Op elke locatie volgt het personeel van zowel de peuteropvang als de kleutergroepen gezamenlijk een trainingstraject om de educatieve kwaliteit te verhogen.	Q4 2026
		Het bereik van de VE-opvang vergroten (OAB) en een passender (dit betekent veelal een hoger) uitstroomprofiel van leerlingen van groep 8.	Subsidieregelingen voor het Dordts Leerprogramma en het Onderwijs Achterstanden Beleid evalueren en waar nodig aanpassen.	Q2 2025
		60% van de deelnemers van het wijkavontuur zit op een school die het Dordts Leerprogramma uitvoert.	Een communicatieplan over het wijkavontuur maken. De DLP-scholen krijgen daarin een aparte rol.	Q4 2025
		Alle scholen die deelnemen aan het Dordts leerprogramma doen ook mee aan de regeling schoolmaaltijden.	Scholen stimuleren om gebruik te maken van de subsidieregeling schoolmaaltijden via de subsidieregeling Dordts Leerprogramma.	Q2 2025
 	We willen een goede doorgaande leerlijn tussen vmbo en mbo.	De overstap van vmbo naar mbo verloopt in 2030 beter; met eerder of meer beschikbare passende ondersteuning voor wie dat nodig heeft.	Drie keer per jaar casusgesprekken. Er wordt een coach aangesteld om de overgang te begeleiden. Het proces van de overgang tussen vmbo en mbo wordt in kaart gebracht en verbeterd.	Q3 2026
 	We willen dat jongeren een stabiele positie op de arbeidsmarkt verwerven.	Een stijging van jongeren met een startkwalificatie met 10%.	De LOB-lessen (loopbaan oriëntatie en -begeleiding) op VO-scholen worden gekoppeld aan de regionale arbeidsmarkt en kansrijke opleidingen.	Q3 2027
			We volgen 50 jongeren om tot deze aanpak te komen. Ook richten we ons op een verbetering van de samenwerking tussen betrokken partijen. Daarnaast implementeren we een impactmeting. Deze meting maakt de groei van de jongere inzichtelijk, maar geeft ook informatie over de doeltreffendheid van de interventie.	Q2 2026
			We stellen met de VSV-partners een nieuw regionaal plan om voor de periode 2026 t/m 2029 om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.	Q1 2026
 	We willen dat meer inwoners (digi)tale vaardigheden ontwikkelen.	Verbetering van het aanbod op het gebied van laaggeletterdheid.	We werken toe naar een nieuwe aanbesteding op het aanbod laaggeletterdheid voor de periode 2026-2030 op basis van een nieuw regioplan.	Q1 2026

Fundament 3. Het hebben van een betaalbare woonruimte

Een eigen woning is niet voor iedereen haalbaar of noodzakelijk. In het kader van bestaanszekerheid spreken we daarom over een passende en betaalbare woonruimte. Een dak boven je hoofd betekent niet altijd een zelfstandige woning/woonruimte. Dit kan ook een kamer (al dan niet met begeleiding) of een andere onzelfstandige woonruimte zijn. Op het gebied van

wonen zijn diverse notities in voorbereiding, zoals de woonzorgvisie en huisvestingsverordening (2025). Belangrijke doelgroepen hierin zijn mensen die een opvanginstelling verlaten, ouderen, economische daklozen en Dordtse starters.

Woonruimte is schaars daarom willen we ook inzetten op het beter benutten van bestaand vastgoed. Soms vraagt dit om een integrale aanpak waarbij zowel vanuit fysiek als sociaal domein drempels worden weggehaald. Een voorbeeld hiervan is de aanpak 'kennismakingsperiode', waarbij bijstandsgerechtigden voor een periode van zes maanden op proef kunnen samenwonen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de bijstandsuitkering. Na die periode kan dit leiden tot feitelijk samenwonen waardoor een woonruimte vrijvalt.

Een kwalitatieve woonruimte is ook energiezuinig, hetgeen ook de betaalbaarheid ten goede komt. Er liggen mogelijkheden met het volkshuisvestingsfonds voor Crabbehof en het Nationaal Isolatie Programma (NIP). College-inzet is dat alle EFG-gelabelde woningen in 2030 zijn uitgefaseerd.

	Wat willen we bereiken?	Wat zijn de beoogde resultaten?	Wat gaan we hiervoor doen? (welke activiteiten)	Wat is het tijdspad?
	We willen voor iedereen een betaalbare woonruimte	De totale woningvoorraad bestaat voor minimaal 30% uit sociale huurwoningen	We voeren het bouwprogramma uit, monitoren dit en sturen indien nodig bij.	Tot 2030
	We willen meer doorstroom uit opvanginstellingen	Beperking instroom en bevorderen doorstroom uit opvanginstellingen	Regionale regeling (incl. Alblasserwaard) t.b.v. uitstroom opvanginstellingen leggen we vast in de huisvestingsverordening en beleidsregels	Gereed 1 maart 2025
	We willen een beter en eerlijker woonruimte-verdeelsysteem	Meer kansen creëren voor jongeren en starters op de regionale woningmarkt.	Andere criteria voor het toewijzen van woonruimte Woonruimteverdeelsysteem voor de regio aanpassen. We gaan dit regionaal agenderen om draagvlak hiervoor te creëren.	2028
  	We willen de bestaande woonruimte-voorraad beter benutten.	Versoepeling hospitaregeling (twee kamers verhuren i.p.v. één)	We nemen dit op in de huisvestingsverordening en / of beleidsregels	Gereed 1 maart 2025
		Meer kamerverhuur (waar het kan)	We nemen dit op in de Huisvestingsverordening en/of beleidsregels	Gereed 1 maart 2025
		Permanente bewoning recreatiewoningen onder voorwaarden mogelijk maken	We stellen hiervoor een bijzondere verordening op, met voorwaarden waaronder permanente bewoning mogelijk zou kunnen zijn (bijvoorbeeld via een persoonsgebonden omgevingsvergunning).	2026
		Transformatie van panden (winkels/kantoren)	We inventariseren de mogelijkheden en komen met een voorstel.	2025
		Samenwonen meer stimuleren	We ontwikkelen arrangementen en creëren mogelijkheden o.b.v. huidige en toekomstige wetgeving (friends-contracten, co-living,	2025

			kennismakingsperiode (inwoners in de bijstand))	
		Leegstand tegengaan (tijdelijke leegstand benutten)	Afspraken maken met corporaties over leegstandsbeheer	2025
		Doorstroming van ouderen bevorderen	We zetten in op een doorstroommakelaar, die senioren ontzorgt wanneer zij willen verhuizen naar een geschiktere woning.	2025

Fundament 4. Het hebben van toegang tot hulp en zorg

Inwoners met een laag inkomen leven gemiddeld tot 8,5 jaar korter dan inwoners met een gemiddeld of hoog inkomen. Ook hebben inwoners met een laag inkomen vaker te maken met chronische stress en mentale gezondheidsproblemen. Wij vinden het belangrijk dat alle inwoners kunnen terugvallen op een sociaal netwerk en mensen die naar je omkijken (zie hiervoor het Uitvoeringsprogramma Elkaar Helpen). We willen dat alle inwoners gelijke toegang hebben tot hulp en zorg. Als het nodig is doen we iets extra's voor inwoners met een laag inkomen, zodat zij gelijke kansen krijgen als inwoners met een hoger inkomen. Hierdoor werken we samen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen.

Inwoners met een laag inkomen zijn relatief meer afhankelijk van de overheid. Zij zijn afhankelijk van (lokale en landelijke) regelingen om rond te komen en ze hebben vaker zorg of ondersteuning nodig op andere leefgebieden. Die hulp wordt soms nog erg versnipperd geboden vanuit verschillende wetten, zoals de participatiewet, jeugdwet en WMO. We werken aan een integrale verordening Sociaal Domein en een integrale toegang waarbij ondersteuning in samenhang wordt geboden (zie hiervoor het uitvoeringsplan Specialistische hulp).

	Wat willen we bereiken?	Wat zijn de beoogde resultaten?	Wat gaan we hiervoor doen? (welke activiteiten)	Wat is het tijdspad?
	We willen dat hulpvragen en steun aan inwoners integraal wordt opgepakt en dat daarbij de inwoner(svraag) centraal staat.	De lokale toegangspunten moeten meer integraal worden voor inwoners voor vragen, steun en hulp voor alle sociale onderwerpen binnen de gemeente. Dit betreft de doorontwikkeling van de sociale wijkteams.	De gemeente heeft een opdracht verstrekt aan de GR Sociaal, MEEVivenz en Stichting Jeugdteams ZHZ om de integrale lokale toegangspunten (door) te ontwikkelen. Dordrecht trekt hierin als opdrachtgever samen op met de gemeenten Zwijndrecht en Gorinchem. De opdrachtnemers ontwikkelen een concreet plan van aanpak voor de lokale integrale toegangspunten. Daarna starten zij een implementatieproces.	Q2 2025 2025
		Vergroten kennis van stress sensitief werken	Kennis verbreden van partners als de Sociale Dienst en Dordrecht Sociaal naar andere maatschappelijke partners.	doorlopend

  	We willen gezondheidsverschillen in de samenleving verkleinen.	We stimuleren een gezonde leefstijl Het aantal gezonde levensjaren van mensen met een minimum inkomen verhogen. (Dordt West)	Inzet op kansrijke start, mentale gezondheid, tegengaan overgewicht, welzijn op recept, eenzaamheid, middelengebruik onder de jeugd. Vergroten sportdeelname en bewegen Samenwerken met stichting Gelijk Gezond en VGZ. We investeren extra in mensen met een laag inkomen en ondersteunen hen met de brede problematiek waarmee zij worden geconfronteerd.	Opleveren lokale nota publieke gezondheid in Q1 2025 Gezond en Actief Leven akkoord tot uitvoering brengen in 2025 Na een verkenningssfase van circa zes maanden komen tot een voorstel (eind Q2 2025) voor de eerste fase.
  	We willen dat meer mensen met een laag inkomen toegang tot goede hulp en zorg hebben.	Het gebruik van de Collectieve minimapolis (CZM) stijgt met 5% Via de Bijzondere Bijstand vergoeden we tandartskosten. We streven naar een toename van 5% per jaar van vergoeding tandartskosten via BB. We onderzoeken of we bij het invoeren van een eigen bijdrage voor algemene voorzieningen een vrijstelling kunnen verstrekken voor mensen met een laag inkomen.	We communiceren actief over de minimapolis (CZM) en de Bijzondere Bijstand. De minimapolis en de bijzondere bijstand zijn onderdeel van de bestaanszekerheidsgesprekken. Via laagdrempelige plekken in de wijk krijgen inwoners hulp bij het aanvragen van minimaregelingen zoals de CZM en de bijzondere bijstand. Voor acties zie uitvoeringsplan Algemene voorzieningen	Tot en met 2026 Tot en met 2026 2025

Fundament 5. Kunnen vertrouwen op de overheid

In de Dordtse gemeentebegroting 2025 (Programma Bestuurlijk en ondersteunend Dordrecht) is nadrukkelijk aandacht voor burgerparticipatie en de gemeentelijke dienstverlening. Deze elementen zijn op zichzelf relevant en van waarde maar ook, afhankelijk van hoe dit is vormgegeven, van invloed op het vertrouwen van inwoners in hun lokale overheid. Indien inwoners meer worden betrokken heeft dit een positief effect op het vertrouwen in de overheid. Er is daarom ruimte voor ideeën en initiatieven uit de samenleving, en gezamenlijk eigenaarschap (van gemeente, organisaties, inwoners en bedrijven) op maatschappelijke

opgaven (de gemeentelijke 'visie en aanpak (burger)participatie' wordt eind 2024 ter vaststelling aan de raad aangeboden).

De gemeentelijke dienstverlening moet toegankelijk zijn. Inwoners zoeken op verschillende manieren contact met de gemeente. We bieden variatie aan inwoners om in contact te komen, via bezoek, telefoon, WhatsApp, Live Chat, social media of de website.

In de visie Sociaal Domein staat centraal, als het om vertrouwen gaat, het vereenvoudigen van regels en toegankelijke communicatie.

Alle regelingen en voorzieningen die er zijn om de bestaanszekerheid te bevorderen, moeten goed vindbaar en bereikbaar zijn en daadwerkelijk gebruikt worden door inwoners die het echt nodig hebben. Dit doen we door, nog meer dan voorheen, te luisteren naar de inwoners, mensgerichte oplossingen zoeken door de regels heen en de stap die inwoners moeten zetten naar de dienst-/hulpverlening te verkleinen. We zetten dan ook door op het wijkgericht werken, de samenwerking met informele organisaties, laagdrempelige vindplaatsen en boeken samen met inwoners resultaten (zie fundament 1 van dit programma).

Daarnaast worden de gemeentelijke communicatie en dienstverlening vereenvoudigd. De gemeentelijke communicatie is zoveel mogelijk op B1-niveau. Daarnaast zetten we gevarieerde communicatiekanalen in, passend en bekend bij de doelgroep waarnaar we communiceren. Binnen het gemeentelijk apparaat zijn schrijfcoaches 'begrijpelijke taal' actief, worden niches verkend (beeldbrieven) en kunnen medewerkers heel simpel met gebruikmaking van een computertool een tekst in B1-niveau zetten.

We stimuleren onze partners om hetzelfde te doen. De GR Sociaal en Dordrecht Sociaal werken hier middels onder andere hun 'stress-sensitieve dienstverlening'¹⁴ aan en we roepen hen ook op waar nodig de grenzen van bepaalde soms beklemmende wetten (met name participatiewet) op te zoeken en meer uit te gaan van vertrouwen in plaats van wantrouwen. Vertrouwen geven is vertrouwen ontvangen.

	Wat willen we bereiken?	Wat zijn de beoogde resultaten?	Wat gaan we hiervoor doen? (welke activiteiten)	Wat is het tijdspad?
	We willen de dienstverlening beter aansluiten op onze (kwetsbare) inwoners	Inwoners begrijpen de communicatie vanuit de gemeente. We stimuleren partners om ook begrijpelijk te communiceren	Continueren 'Huh – wat bedoelt u?!' De brief van 'vroeg eropaf' wordt samen met inwoners met ervaring opnieuw opgesteld. We hebben de communicatie rondom Geldpraatje in meerdere talen (Nederlands, Engels en Arabisch) We stemmen communicatie af op de doelgroep. Voor jongeren zetten we digitale middelen in zoals social media en whats	Tot en met 2026 2024/2025 2024 doorlopend

¹⁴ [boekje-regionale-visie-sociaal-domein-drechtsteden-december-2019](#)

		Dienstverlening meer in samenhang bieden en toegankelijk maken.	app. Ouderen sturen we eerder een brief of krijgen huisbezoek. We verkennen de opname van enkele richtlijnen in subsidiebeschikkingen. Samenwerkplein verder vormgeven en continueren in het Dordthuis (GR Sociaal, gemeente, Bibliotheek en andere aanpalende diensten).	Loopt mee in nieuwe subsidieverordening in Q2 2025 2025/2026
	We willen eerder in contact komen met (kwetsbare) inwoners	We bieden (ongevraagd) vroegtijdig hulp aan om erger te voorkomen	Continueren aanpak vroeg erop af gericht op kwetsbare inwoners	Tot en met 2026
		Wijkgerichte aanpakken vormgeven	Opstellen gebiedsprogramma's voor Centrum en Oost	2025
		Vindplaatsgericht werken	Doorontwikkelen bij de opdracht aan Dordrecht Sociaal	2025

Monitoring en financiën

Voor de verschillende onderdelen/fundamenten uit het uitvoeringsprogramma hebben (groten)deels een eigen monitoring c.q. bijhouden van gegevens/kpi's. Aanvullend daarop zijn de belangrijkste indicatoren:

Indicator	meting - jaar	doel	bron
Fundament 1 Voldoende en voorspelbaar inkomen (armoedebestrijding en arbeidsparticipatie)			
Via monitor/kpi's Samen tegen armoede	Betreft kpi's over bereik en gebruik minimaregelingen	meer	Divers (o.a. armoedescan CBS en dashboard SDD)
Aandeel inwoners dat moeite heeft met rondkomen	23% - 2022	minder	Gezondheidsmonitor RIVM 2022 / www.zichtopwijken.nl
Aandeel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum	11,7% - 2021	minder	CBS
Aandeel kinderen in een uitkeringsgezin	8% - 2021	minder	CBS
Aandeel huishoudens met een bijstandsuitkering	6,0% - sept. 2023	minder	SDD
Aandeel huishoudens met geregistreerde problematische schulden	10,7% - okt. 2021	minder	CBS
Gemiddelde schuldenomvang	€ 30.262 - 2023	minder	SDD
Werkloosheid	3,7% - 2023	minder	CBS/arbeidsdeelname (www.waarstaatjegemeente.nl)
Arbeidsparticipatie	63% - 2022	meer	CBS / www.zichtopwijken.nl
Fundament 2 Kunnen meedoen (basisvaardigheden en gezondheid)			
Educatieve kwaliteit	0-meting wordt momenteel uitgevoerd	meer	
Bereik voorschoolse educatie	83% - 2023-2024	meer	
Aandeel DLP-leerlingen in wijkavontuur	64% - 2023-2024	60% of hoger	
Deelname DLP-scholen aan schoolmaaltijden		meer	
Aandeel jongeren tussen de 18 en 31 jaar zonder startkwalificatie	15,5% - 2021	minder	BRP & DUO
Aandeel inwoners 19+ dat algemene gezondheid als (zeer) goed ervaart	65% - 2022	meer	Gezondheidsmonitor DG&J
Bereik aanbod (digitale) geletterdheid		meer	
Fundament 3 Wonen			
Via monitor/kpi's Bouwende Stad			
Fundament 4 Toegang zorg			
Aandeel inwoners 19+ dat algemene gezondheid als (zeer) goed ervaart	65% - 2022	meer	Gezondheidsmonitor DG&J
Fundament 5 Vertrouwen			
(Zeer) veel vertrouwen in gemeentebestuur	37% - 2024 (0-meting)	meer	Omnibus Enquête OCD

De meerjarenbegroting 2024-2027 van de gemeente Dordrecht dient als financieel kader voor de Visie sociaal domein Dordrecht 2030 en daarmee ook voor dit uitvoeringsprogramma. Binnen het programma Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht is voor 2025 circa 135 miljoen

begroot voor bestaanszekerheid (aflopend naar circa 134 miljoen in 2027). Hiervan wordt het grootste deel uitgegeven aan bijstandverlening (zo'n 63%) en werk en participatie (zo'n 29%).